

Debatt i Hbl

■ Skicka din insändare till debatt@hbl.fi eller per brev till Hbl/Debatt, Pb 217, 00101 Helsingfors.

■ Skicka sms till 13513. Inled med DEBATT, mellanslag och din text. Namn och hemort måste bifogas. Meddelandet kostar 95 cent.

■ För insändare är gränsen 3 000 nedslag inkl. mellanslag. Hbl välkomnar i synnerhet texter på upp till 1 500 nedslag. Hbl förbehåller sig rätten att redigera, förkorta eller refusera texterna.

Bloggröster på Hbl.fi

"Civil olydnad är en metod som använts också i demokratiska länder och ofta efteråt allmänt ansetts vara berättigad. Tänk på Martin Luther King och den amerikanska medborgarrättsrörelsen."

BJARNE NITOVUORI
I bloggen Makthunden

Rättelser i Hbl

■ Det är Hufvudstadsbladets linje att rätta fel så snart som möjligt på eget initiativ. Tidningens rättelsepolicy finns att läsa på www.hbl.fi/om-hbl/rattelser.

■ Läsarna kan ta kontakt med redaktionen på telefon 09-1253 222 eller e-post nyheter@hbl.fi (skriv "rättelse" i meddelandets ämnesfält). För brev är adressen Hbl/Rättelser, Pb 217, 00101 Helsingfors. Om du vill påtala ett fel var vänlig och nämn tidningens datum och sidnummer.

■ 17.7. s 2: Pöyrys uppskattning av fosforläckan i Gdansk var 540 ton om året. Hbl beklagar att siffran blev fel.

Debatt

Läsarnas brev

Vi kan förebygga utanförskap – om vi vill

SAMHÄLLE Över ettusen finska ungdomar har inte sökt studieplats och cirka 6 300 har inte kommit in på önskad plats efter grundskolan. Detta innebär att ungefär 7 300 ungdomar i den aktuella årskullen lever i riskzonen för ett framtida utanförskap i vuxen ålder.

Efter att i över 20 år ha arbetat med nämnda målgrupp i Sverige har jag från nära håll sett utanförskapets både mänskliga och samhällsekonomiska konsekvenser. Till de mänskliga kan vi räkna missbruk, kriminalitet, långtidssarbetslöshet, sjukdom samt psykisk ohälsa. Till de ekonomiska en samhällsekonomisk prislapp på mellan 350 000 kronor och 1,7 miljoner kronor – årligen – per ungdom.

Är det dessutom så att utanförskapet innehåller missbruk med kriminalitet som påföljd kan vi dessutom lägga på cirka 500 000 kronor till denna prislapp. Borde den unge vara till arbetsmarknadens förfogande men inte är det på grund av sitt utanförskap tillkommer en kostnad för produk-

tionsbortfall på cirka 300 000 kronor. Vi kan med andra ord betrakta utanförskap som ett tämligen kostsamt fenomen, både mänskligt och samhällsekonomiskt sett.

På motsvarande sätt kan vi konstatera att preventionspo-

tentialen för lyckade insatser för våra ungdomar kan vara enorm. Jag har under mina yrkesverksamma år bevittnat en del tragiska levnadsöden, men även otaliga exempel på hur vuxenvärldens insatser vänt en mycket destruktiv livssitu-

ation till något mycket positivt. Det som ofta möjliggör en sådan positiv utveckling är vuxenvärldens medvetenhet och bemötande samt relation till våra utsatta ungdomar.

För att skapa optimalt effektiva insatser för våra ungdomar måste vi även se problemen utifrån ett helhetsperspektiv och bemöta dessa i samverkan mellan aktörerna runt våra ungdomar. Vi måste även se våra insatser som sociala investeringar och inte enbart som kortsiktiga kostnader, för att hitta hållbara strategier för våra insatser. Och det är först när vi sätter våra ungdomar och deras behov i centrum, och bygger våra skyddsnet och insatser utifrån det som vi på allvar kan göra något åt utanförskapets kostsamma konsekvenser.

Det är fullt möjligt att bryta och förebygga våra ungdomars utsatthet och utanförskap – om vi bara vill.

LASSE MATTILA,
SOCIONOM OCH SOCIAL ENTREPRENÖR
UDDEVALLA, SVERIGE

Det handlar om attityder och disciplin

SPRÅK Tack Vilhelm Franck (Hbl 16.7) för kritiken av min debattartikel (Hbl 11.7)! Jag var arg och då skall man inte skriva.

Mest grämer det mig att jag ställde frågan om också lärarna i svenska i finska skolor har en andel i förfalet av svenskan. Det kunde, vilket Franck även gjort, uppfattas som en beskyllning mot lärarna. Även om man hört mycket om de negativa fallen gör majoriteten av lärarna i svenska i finska skolor säkert ett bra arbete. Boverna i dramaturgi attityderna och disciplinen.

Däremot håller jag stenhårt fast vid att finskspråkiga politiker (som klump betraktade – positiva exempel finns förstås) i sina beslut under åren inte varit upphysta, fördomsfria och tillräckligt bestämda. I dessa fall kan man till och med tala om bedrägligt förfarande. Beslutet att göra svenskan i studentexamen frivillig skulle exempelvis vara ett experiment och tas tillbaka om resultaten var dåliga. De var alarmerande, men ändå beslöt man efter några få år att definitivt slopa obligatoriet.

Orden "mullvadsarbete" och "sabotage" var provokativa och syftade på de otaliga finskspråkiga som ända sedan 1930-tallets språkstrider hållit på och motarbetat svenskan, och oftast även fört över sin negativa inställning till barnen. Detta har fortsatt, trots att man sett hur finlandssvenskar under krigen försvarade sitt fosterland och även gjorde stora insatser i återuppbyggnaden av Finland. Och så har det fortsatt ända till våra dagar – nu med hatiska skrivelser på internet. Där blir jag med min hätskhet ohjälpligt tvåa!

Nej, det att äldre inte får den hemvård de är värda är inte ensamt ett hållbart argument för fortsatt obligatorisk svenskan. Jag skrev ju i andra meningen att "... problemet är ett utmärkt exempel på följderna av många års mullvadsarbete på finskt håll för att få bort svenskan som ett obligatoriskt språk".

Det finns många andra exempel på vad motståndet mot svenskan fört med sig – inte minst i Helsingforsregionen. Sjukvården, handeln, industrin och turistnäringen är exempel på hur fatalt det kan bli då majoriteten inte kan den enklaste svenska. Att den

obligatoriska svenskan skapat ett utbrett motstånd mot språket är inget hållbart argument för att göra den frivillig. Inte skall väl barnen i skolan lära sig bara de ämnen de själva vill!

Att över huvud taget kunna språk är en stor tillgång. Att ha en folkgrupp in på livet som man kan öva sig på är en rikedom. Varför inte använda sig av förmånen att lära sig svenska på ett naturligt sätt?

STURE-CHRISTIAN EKLUND,
HELSINGFORS

Slå inte om till finska!

HEMVA RD Sture-Christian Eklund undrar (Hbl 11.7) i sin insändare hur det är möjligt att utbildade yrkesmännskor, till exempel hemvårdare inte ens i enkla vardagliga situationer kan kommunicera med sina klienter på svenska.

Ni tvåspråkiga finlandssvenskar kan dra ert strå till stacken i denna fråga. Slå inte automatiskt om till finska, om någon försöker använda sin skolsvenska i praktiken. Att samtala på svenska med personer som talar språket mindre flytande kanske känns obekvämt för er, men denna

uppoftning kommer att gagna intresset för svenskan och därigenom svenska språkets ställning i det långa loppet.

Tusen tack till dem som på sin tid stod ut med min bristfälliga svenska! Nu talar jag mycket bättre.

TUULUKKI LAUTKARI,
HELSINGFORS

Hur är detta möjligt?

SMS Det finns stora brister i undervisningsmaterialet för utvecklingsstörda skolelever, skriver Thérèse Grahn i Hbl (16.7). För vissa elevkategorier inget alls! Nu behövs en kommentar av Utbildningsstyrelsen, som ju är tillsynsmyndighet. Hur är detta möjligt?

CHRISTIAN LINDBERG,
GRANKULLA

Donner behövs

SMS Veteranpolitikern Jörn Donner får åter sin plats i riksdagen – jag tror att SFP kan vara nöjt och tacksamt. Vi behöver erfarna politiker och Donner kan också medverka till att svenska språket har en framtid.

LISBETH GRÖNHOLM,
SIEBO

I dag

På drift i teknikens landskap

Thomas Rosenberg

■ För ungefär ett år sedan meddelade det lokala kraftbolaget att de installerar en ny elmätare i vårt hus, och undrade när jag är hemma. Som den fogliga medborgare jag är reflekterade jag inte över saken utan tog snällt emot elmontören. För min generation sitter det ännu i ryggmärgen att el- och telefonbolagen är myndigheter som vet vad de gör, för allas bästa.

Visst vet jag ju att det inte är så längre, men jag är knappast ensam om att varken ha kunnat eller velat ta till mig det moderna marknadstänkandet. Och följaktligen betalar onödigt höga telefon- och elkostnader. Att hela tiden följa med vilka operatörer och erbjudanden som är för månligast är helt enkelt inte roligt.

■ Elkillen kom, skruvade en stund i källaren, och lämnade efter sig en liten möjäng invid den gamla elmätaren. Och så tänkte jag inte mer på den saken. Inte heller över att jag inte har fått någon som helst information om mackapären, varken innan eller efteråt. I samband med någon elräkning kanske, men vem läser den reklamen?

Nu vet jag lite mer. Det handlar om en fjärrläst elmätare, som av de regionala elbolagen installeras överallt i vårt land. Ett arbete som sker i enlighet med statsrådets förordning om fjärravläst elmätning från 2009, som i sin tur bygger på EU:s ambition att bygga ut de så kallade smarta energinätverken i alla medlemsländer.

Fördelarna är inte svåra att se, och belystes nyligen i ett reportage i Hbl, där Borgåbon Mathias Grönqvist redogjorde för hur han nu i realtid kan följa med sin elkonsument, och därmed skära ner elkostnaderna eftersom han nu bättre se när och var topparna finns. Men han medger också att han kanske är ett undantag eftersom han är tekniskt intresserad. Jag är det inte, och har följaktligen inte analyserat vare sig elräkningar eller elförbrukningen i vårt hus. Däremot har jag tagit del av den diskussion som förs om riskerna med den starka elektromagnetiska strålning de nya mätarna avger – och som man ingenting får veta om på kraftbolagens hemsidor.

■ Att den snabba övergången till trådlös teknik på många områden i vårt samhälle också skapar problem i form av lågfrekvent strålning är ingen nyhet. Man tvistar visserligen fortfarande om dess farlighet, men man kan knappast vifta bort kritiken. Diskussionen om, och kampen mot, de smarta elmätarna har följaktligen varit betydande runtom i världen. Att man i vårt land helt okritiskt tackar och tar emot den nya tekniken är ingen överraskning. Trots att tvångsinstalleringen helt uppenbart strider mot försiktighetsprincipen (tekniken införs utan testning) och kränker de enskilda konsumenternas frihet och integritet. Man har ju inget alternativ, speciellt som användningen av analoga mätare i praktiken omöjliggörs.

Personligen sover jag relativt gott, trots den nya strålningskällan. Men jag misstänker nog att den inte alls har installerats för min skull. Och jag gillar definitivt inte att påtvingas ny och potentiellt hälsovadlig teknik utan att ha någon chans att protestera.

Thomas Rosenberg är sociolog och skriftställare.